

Finansdepartementet
Fi.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Regional indelning – tre nya län (Fi 2016/02568/K)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Finansdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg har i skrivelse till Indelningskommittén i februari 2016 lämnat inledande synpunkter på ny läns- och regionindelning. Region Kronoberg vidhåller de huvudsakliga synpunkter som tidigare lämnats:

- Region Kronoberg delar inte Indelningskommitténs uppfattning att storregioner bidrar till tillväxt och utveckling, såsom beskrivs i delbetänkandet.
- Region Kronoberg ställer sig tveksam till hur sex större regioner i praktiken ska ge bättre förutsättningar att möta utmaningarna inom hälso- och sjukvården.
- Region Kronoberg ser positivt på att regioner och län ska ges bättre planeringsförutsättningar med en ändamålsenlig statlig regional förvaltning, som samordnas av länsstyrelserna, samt att direktvalda regioner får det regionala utvecklingsansvaret.
- Arbetsmarknadsregioner bör utgöra byggstenar i regionbildningen - förslaget på sex nya regioner och län skär, för Kronobergs del, rakt igenom av våra starkaste arbetsmarknadsregioner söderut.
- En bristande folklig förankring kan minska den demokratiska legitimiteten för de nya storregionerna.

Synpunkter

Kronobergs län har, precis som några andra län i Sverige, ett geografiskt ”mitt-läge”, innebärande att såväl länet som länets kommuner gränsar till flera andra län. Frågan om en ändring av en kommuns tillhörighet till län/region skulle kunna bli aktuell i och med en ändring i landstingsindelningen, såsom skedde vid bildande av Västra Götalandsregionen då Habo kommun, liksom grannen Mullsjö överfördes från Skaraborgs län till Jönköpings län. Vid ett sådant scenario skulle då nya gränskommuner uppstå, vilket i förlängning kan innebära att Kronobergs län delas upp och då inte ingår som en tidigare enhet i någon av de föreslagna regionerna. Kommunerna är de minsta byggstenarna i en region och bör själva ha möjlighet att avgöra tillhörighet. Detta måste även omfatta de kommuner som i förslaget inte direkt är gränskommuner men kan så bli vid eventuell överföring av nuvarande gränskommuner.

Frågan om bildande av storregioner är komplex för såväl region, kommuner och länets invånare. Region Kronobergs anser därför att samtliga kommuner formellt borde ha tillsänts remissen, eftersom de vid en förändrad indelning kan bli nya gränskommuner.

Sex nya län och regioner

Region Kronoberg anser inte att Indelningskommitténs uppfattning att en indelning i sex län ger bättre förutsättningar för utveckling och tillväxt är bevisad. Region Kronoberg saknar fortfarande en analys av för- respektive nackdelar med eventuell regionförstoring.

Region Kronoberg anser att den rådande asymmetrin i nuvarande region/landstingsindelningen inte utgör ett stort problem eftersom mindre regioner och landsting ofta har väl utvecklade funktionella samarbeten med omkringliggande län avseende framförallt hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling.

Vi tror att det även framöver kommer att vara olika utmaningar och stora skillnader mellan regioner med stora städer med en alltmer ökade befolkningstäthet och regioner med stora geografiska områden och en vikande befolkningsutveckling. De centrala delarna av de nya regionerna kan förmodas bli vinnare, på bekostnad av de orter som hamnar i de nya storlänens periferi. Likvärdig service kommer sannolikt bara att uppnås i de centrala delarna av de nya regionerna. Redan svaga områden inom de nya storregionerna riskerar att bli svagare och starka områden bli starkare. En förändrad läns- och regionindelning förändrar inte denna samhällsutveckling enligt vår bedömning.

Såväl Ansvarskommittén som Indelningskommittén har fastslagit att det är fruktbart att se till de samverkansmönster som vuxit fram inom olika samhällsområden, eftersom aktörerna samlats kring en gemensam agenda. Region Kronoberg ställer sig frågande till på vilket sätt Indelningskommittén haft en dialog med näringslivet avseende förslaget, eftersom samverkansmönster även finns inom detta område i form av Industri- och Handelskamrar, Svenskt Näringsliv m.fl.

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvård är regionernas och landstingens dominerande uppgift. Indelningskommittén konstaterar i delbetänkande att en indelning i större regioner kan göra det lättare att hantera utmaningar inom hälso- och sjukvården.

I de flesta jämförelser uppvisar tvärtom de mindre landstingen och regionerna högre kvalitet och bättre tillgänglighet i verksamheten, samt en förhållandevis god ekonomi. I ljuset av dessa jämförelser ställer sig Region Kronoberg fortfarande tveksam till hur sex större regioner i praktiken ska ge bättre förutsättningar att möta utmaningarna inom hälso- och sjukvården.

Oavsett storlek har de flesta regionerna/landstingen samma problem med den alltmer ökande kostnadsutvecklingen som den demografiska och medicinska utvecklingen för med sig.

Region Kronoberg har ett mycket väl fungerande samarbete inom ramen för Södra Regionvårdsnämnden som är en regional politisk nämnd för de fyra landstingen i Södra sjukvårdsregionen, d.v.s. Blekinge, Halland (Halmstad, Laholm och Hylte kommuner), Kronoberg och Skåne.

Ändamålsenlig samhällsorganisation

Vi delar Indelningskommitténs slutsatser att det behövs en samhällsorganisation som är ändamålsenlig och som ger regioner och län bättre planeringsförutsättningar och organisatoriska förutsättningar att överbrygga nationella stuprör. Vi anser dock att det nödvändigtvis inte är större och färre regioner som är lösningen på en ändamålsenlig samhällsorganisation.

Istället för att staten har effektiviserat sin förvaltning på regional nivå har den snarare fragmenterats i sin regionala indelning, vilket Indelningskommittén också poängterar. Effekterna av denna utveckling är att många statliga myndigheter har svårt att samordna sitt arbete beroende på olika regionala indelningar, vilket i sin tur försvårar samarbetet med övriga regionala samverkansaktörer och skapar en otydlig bild för invånarna, inte minst.

Region Kronoberg hade gärna sett en bredare redogörelse av den statliga regionala indelningen i delbetänkandet, samt vilka statliga myndigheter som föreslås ha en samlad regional indelning, eftersom staten har sektoriserats successivt.

Region Kronoberg ser positivt på förslaget att länsstyrelserna får en tydligare roll att samordna statlig regional verksamhet, i syfte att det regionala självstyret möter staten på ett samordnat sätt. Region Kronoberg ställer sig också bakom resonemanget i delbetänkandet att rollerna mellan länsstyrelserna och det regionala självstyret renodlas, innebärande att länsstyrelsens roll i huvudsak blir ett utvecklat myndighetsansvar med fokus på statlig samordning, tillsyn, rättstillämpning m.m. Region Kronoberg vill betona vikten av att de statliga myndigheterna finns på flera ställen i de eventuella nya länen, i syfte att synliggöra den statliga närvaron och fördela andelen statliga arbetstillfällen så att de inte endast finns i de nya residentsstäderna.

Arbetsmarknadsregioner

Ett av Ansvarskommitténs kriterier för regionindelning var att arbetsmarknaderna, såsom de beräknas se ut 2030, ska utgöra byggstenar för läns- och regionindelning och inte bör ändras, såvida inte mycket starka skäl föreligger.

När vi ser till den utomregionala pendlingen finns det flera olika funktionella samband som sträcker sig utanför länsgränsen. I de östra delarna av länet är utbytet med Kalmar län starkt, i de sydöstra delarna är det Blekinge län som är viktigast, i de sydvästra är det Skåne som utgör den viktigaste relationen. I de västra delarna av länet är relationen till Halland viktig, och i de nordliga delarna av länet sker ett stort utbyte med Jönköpings län.

En stor del av det utomregionala pendlingsutbytet sker i södergående riktning, mot det befolkningsrika Skåne. Älmhults kommun är den kommun i länet som har det största pendlingsutbytet med Skåne, följt av Markaryd och Växjö.

Indelningskommitténs förslag på sex nya regioner och län skär för Kronobergs del rakt igenom en stark arbetsmarknadsregion. Indelningskommitténs förslag om en Region Östra Götaland innebär för Kronoberg att en av våra arbetsmarknadsregioner delas söderut. Arbetsmarknadsregioner beskrivs i delbetänkandet som en viktig utgångspunkt för indelningen i de nya länen, men de nu föreslagna länsgränserna tar ingen hänsyn till dem.

Utvecklingsansvar till regionerna

Region Kronoberg har sedan 2015-01-01 det regionala utvecklingsansvaret i Kronobergs län och ställer sig positiv till att det regionala utvecklingsansvaret förs över till regioner med direktvalda fullmäktigen. Bedömningen är att det även behövs en tydlighet av vad som ska ingå i det regionala utvecklingsansvaret och en tydlig uppgiftsfördelning mellan de olika myndigheterna på regional nivå. Region Kronoberg anser att det finns statliga uppgifter som bör föras över till det regionala utvecklingsansvaret, men det förutsätter att även de ekonomiska resurserna för uppgifterna förs över till regionerna.

Demokrati och legitimitet

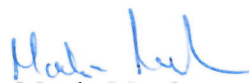
Regioner och län med likalydande ansvarsområden kan ge mer jämlika villkor för invånarna. Direktvalda politiska organ gör det överskådligt för invånarna att förstå var beslut fattas, påverka beslutsprocessen och även utkräva ansvar för de valda representanterna.

Närhetsprincipen innebär att ett beslut ska fattas på den politiska nivå som kan ta det mest effektiva beslutet, så nära medborgarna som möjligt. Risken med sex storregioner är dock att invånare, näringsliv och organisationer upplever att det blir svårare att påverka beslut. En bristande folklig förankring kan minska den demokratiska legitimiteten för de nya storregionerna. Valdeltagandet är ett relevant mått på en organisations legitimitet gentemot väljarna och medborgarna. Om man ser till de senaste valen så indikerar valdeltagandet att större regioner har ett lägre valdeltagande och att det finns stora legitimitetsutmaningar i sådana organisationer.

Region Kronoberg anser att det är bekymrande att ”normen” verkar utgå från att den statliga nivån enklast möter stora regioner i dialog. Mötet och dialogen mellan den statliga nivån och dess invånare riskerar att försvåras i en eventuell större region.

Anna Fransson
Regionstyrelsens ordförande

Martin Myrskog
Regiondirektör

**§ 210. Remissyttrande – Regional indelning – tre nya län (Fi 2016/02568/K)
16RK1478**

Beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna remissyttrandet och att yttrandet är Region Kronobergs svar till Finansdepartementet.

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Finansdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Indelningskommittén överlämnade den 30 juni 2016 sitt delbetänkande ”Regional indelning – tre nya län” till regeringen. Kommittén har haft i uppdrag att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Syftet är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar. I uppdraget ingår även att föreslå en enhetlig beteckning för kommuner på regional nivå och hur landsting ska tilldelas det regionala utvecklingsansvaret.

Enligt uppdraget ska kommittén lämna förslag på en ny indelning som kan träda i kraft den 1 januari 2023. Om kommittén finner att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska kommittén lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016. I delbetänkandet lämnar kommittén sådana förslag som, för landstingens del, kan träda i kraft den 1 januari 2019.

Yrkanden

- Suzanne Frank (M), Sven Sunesson (C) och Robert Olesen (S) yrkar bifall till regionstyrelsens arbetsutskotts förslag.

- Michael Öberg (MP) lämnar följande ändringsyrkanden:

"att stryka första och sista punkten i den sammanfattande inledningen av remissyttrande och motsvarande i dokumentet. Se förändringar.

att göra följande ändring/tillägg på sidan 2 i yttrandet: ”Därför är det av största betydelse att en förändrad läns och regionindelning motverkar denna samhällsutveckling utifrån en hållbar utveckling i hela landet enligt vår bedömning”.

att Ansvarskommitténs slutsatser inte nödvändigt behöver vara allennarådande, då det bör finnas öppningar för andra former av regionbildningar t ex Smålandslänen och Halland. Det bör tas upp som ny punkt i remissvaret."

Yttranden

Under ärendets behandling yttrar sig även Håkan Engdahl (SD).

Beslutsordning

Ordförande finner att följande förslag till beslut finns:

- Regionstyrelsens arbetsutskotts förslag.
- Michael Öbergs (MP) ändringsyrkande.

Hon ställer proposition på förslagen och finner att regionstyrelsen beslutar i enlighet med regionstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Protokollsanteckning

Michael Öberg (MP) och ersättaren Kjell Jormfeldt (MP) lämnar följande protokollsanteckning:

"Miljöpartiet reserverar sig till förmån för eget förslag.

Miljöpartiet anser att Indelningskommittén, Riksdag och regering nu har den politiska styrkan att regionalisera Sverige för att stärka hela landets utveckling och konkurrenskraft. Det behövs tydliga regioner med ansvar för regionens långsiktiga och hållbara utveckling samt att dessa bör vara större och färre än idag. Dock vill vi öppna upp för möjligheten att förbättra Indelningskommitténs förslag genom att det tas initiativ för alternativa lösningar till regionbildningar än nuvarande förslag på indelning, som t ex att bjuda in Halland till en region med Småland som bas.

Demokratifrågan är avgörande och direktvalda politiska organ gör det översködligt för medborgarna att förstå och påverka beslutsprocessen och även utkräva ansvar för de valda representanterna. Indirekt valda samverkansorgan, t ex Regionsamverkan Sydsverige försvårar den möjligheten. Viktigt är dock hur regionerna organiserar sig för att stärka demokratin och garantera representativitet.

Vi delar dock ståndpunkt från Region Kronoberg att mer och fördjupade analyser behövs i ett slutligt betänkande från Indelningskommittén för en ny hållbar och ändamålsenlig samhällsorganisation.

Miljöpartiet har dock inget att erinra om de tre nya län (Norrbotten, Svealand och Västra Götaland samt Värmland), som vill bilda region, från och med 2019."

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna remissyttrandet och att yttrandet är Region Kronobergs svar till Finansdepartementet.

Expedieras till

Finansdepartementet

Beslutsunderlag

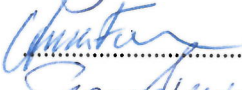

- §293 RSAU Remissyttrande – Regional indelning – tre nya län (Fi 2016/02568/K)
- Följebrev till remiss, svar senast 2016-10-06
- Remiss: Regional indelning - tre nya län
- Remissyttrande - Regional indelning - tre nya län, förslag

Regionstyrelsen

Tid	2016-09-13 09:00-10:45
Plats	Bolmen, Region Kronoberg, Nygatan 20, Växjö
Beslutande ledamöter	Anna Fransson (S), ordförande §§ 193-210 Robert Olesen (S), vice ordförande, ordförande §§ 211-218 Suzanne Frank (M), 2:e vice ordförande Magnus Carlberg (S) Martina Gustafsson (S) Henrietta Serrate (S) Lennart Värmbj (V) Michael Öberg (MP) Mikael Johansson (M) Göran Giselsson (M) Sven Sunesson (C) Britt-Louise Berndtsson (C) Håkan Engdahl (SD) Charlotta Svanberg (S), ersätter Helen Bengtsson (S) Peter Freij (S), §§ 211-218 ersätter Anna Fransson (S) Pernilla Tornéus (M), ersätter Eva Johnsson (KD)
Ej tjänstgörande ersättare	RosMarie Jönsson Neckö (S) Peter Freij (S), §§ 193-210 Olof Björkmarker (S), §§ 193-195 Daniel Liffner (V) Kjell Jormfeldt (MP) Ove Löfqvist (M) Martina Ericsson (SD)
Övriga närvarande	Martin Myrskog, regiondirektör Jonas Karlström, tf. ekonomidirektör Maria Granath, kommunikationsdirektör Caroline Palmqvist, HR-direktör Anna Widströmer, regionjurist Arne Runehagen, smittskyddsläkare Johan Jarl, nämndsekreterare
Utses att justera	Suzanne Frank
Justeringens plats och tid	Region Kronoberg, Nygatan 20, Växjö, 2016-09-19

Protokollet omfattar §§ 193-218

Underskrifter

Sekreterare	
Ordförande	
Justerande	